

► Bevolking

DSO / Strategie, Externe betrekkingen, Portfoliomanagement en Onderzoek

SEPO verbindt en adviseert met portefeuille overstijgende blik over de beleidsthema's van DSO. Het team Onderzoek verzamelt en ontsluit de benodigde informatie en kennis, monitort relevante ontwikkelingen, evalueert beleidsmaatregelen en adviseert hierover voor de DSO-vakgebieden.

november 2021

Verhuizingen naar inkomen – de sociaal-economische betekenis van migratie

Inleiding

Verhuizingen gaan over vestiging en vertrek van personen. Hierbij gaat het om personen die binnen de stad Den Haag verhuizen en om personen die verhuizen vanuit of naar Den Haag. Door te kijken naar de inkomens van die verhuisde personen kan inzichtelijk worden gemaakt wat verhuizingen bijdragen aan het sociaal-economisch profiel van de gemeente Den Haag. In dit onderzoek gaat het om verhuisde personen van 18 jaar en ouder waarvan het inkomen bekend is en die verhuisd zijn in de periode 2015-2017. Aanvullend is in deze Kenniswijzer ook gebruik gemaakt van het Dashboard Verhuizingen 2017-2019 van het CBS¹.

Verhuisde personen

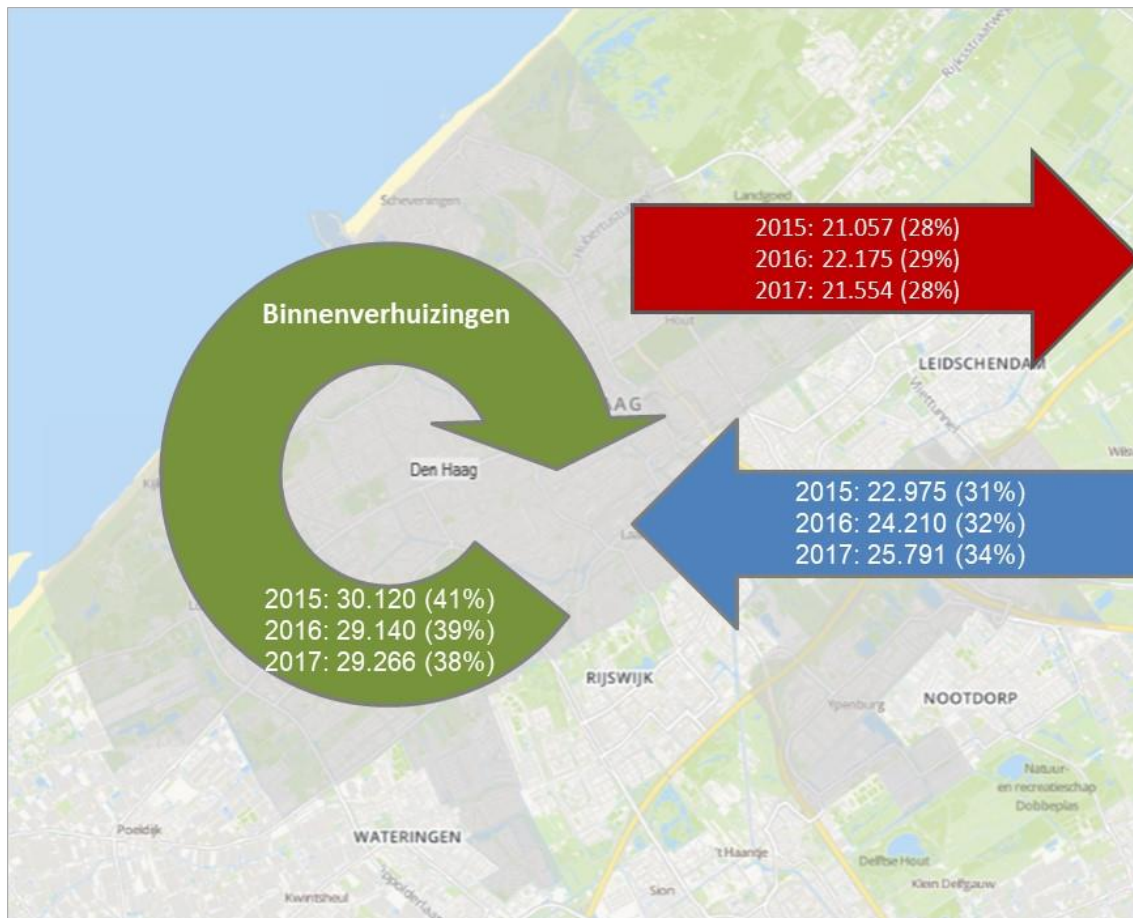
In de periode 2015-2017 is het aantal in Den Haag verhuisde personen met inkomen opgelopen van 74.152 personen in 2015, 75.525 personen in 2016 naar 76.611 personen in 2017. Bij de verhuizers gaat het gemiddeld om 32% personen die verhuizen naar Den Haag, om 29% personen die uit Den Haag vertrekken en om 39% personen die binnen de gemeente Den Haag verhuizen (figuur 1).

Het saldo van vertrek en vestiging is steeds positief. Er zijn er in 2015 1.918 personen met inkomen van 18 jaar of ouder meer in Den Haag komen wonen dan dat er zijn vertrokken uit Den Haag. Dit positieve saldo is in 2016 2.035 en in 2017 verder opgelopen naar 4.237 personen.

Bij de verhuizingen naar Den Haag ging het in 2015 bijna even vaak om jongeren tussen de 18-30 jaar (49,5%) als 30+'ers (50,5%), in 2016 en 2017 neemt het aandeel jongeren af tot 48,4% in 2017. Bij de vertrekkers uit Den Haag daalt eveneens het aandeel vertrekkende jongeren van 18-30 jaar van 41,9% in 2015 naar 39,6% in 2017.

¹ [Verhuizingen op de kaart, 2017 t/m 2019 \(cbs.nl\)](https://www.cbs.nl/nl-nl/verhuizingen-op-de-kaart-2017-t/m-2019)

Figuur 1. Verhuisde personen met inkomen (18+), binnenverhuizers, vestigers en vertrekkers, 2015-2017

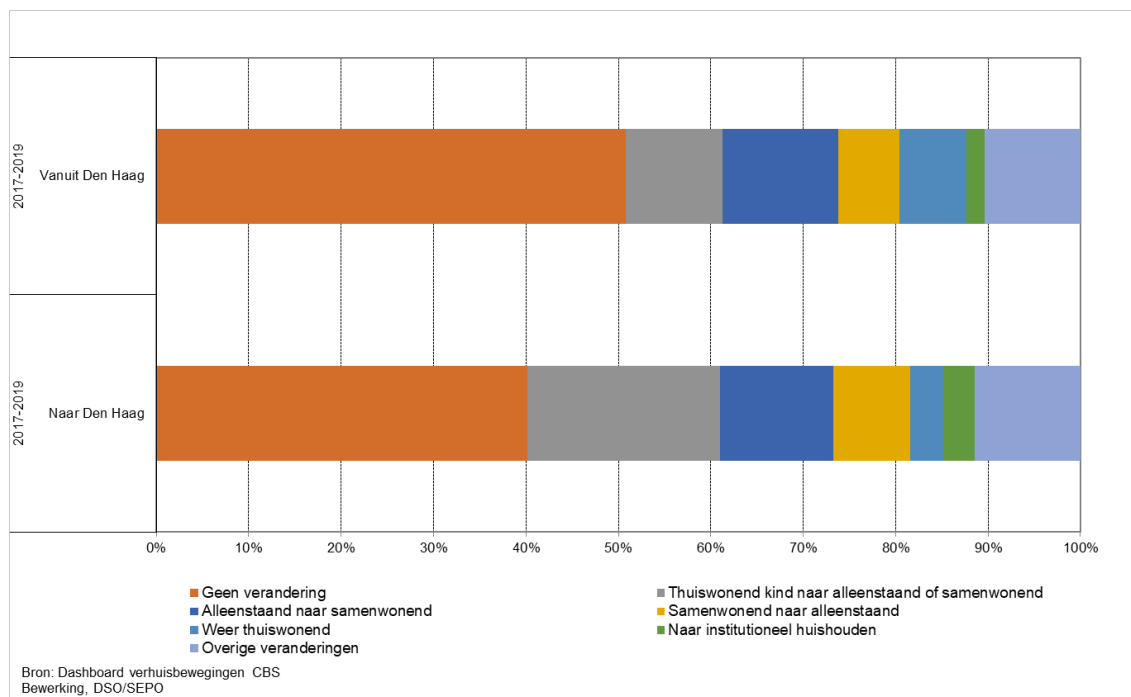
Van de groep die in Den Haag komt wonen heeft in 2015 63% een migratieachtergrond, in 2017 is dit 64%. Bij de vertrekkers uit Den Haag heeft in 2017 55% een migratieachtergrond. Nieuwe bewoners vestigen zich in Den Haag voor het overgrote deel in een huurwoning, dit aandeel is opgelopen van 67% in 2015 naar 69% in 2017. De wijken waar de meeste vestigers terechtkomen (2017) zijn Laakkwartier en Spoorwijk (11,3%), Centrum (6,7%), Bezuidenhout (6,1%), Stationsbuurt (4,9%), Valkenboskwartier (4,6%) en Rustenburg en Oostbroek (4,2%).

De vertrekkers uit Den Haag naar elders zijn steeds vaker boven de 30 jaar, dit aandeel is opgelopen van 58% in 2015 naar 60% in 2017. De grootste groep vertrekkers zijn Nederlanders (45%). Het vertrek is vooral groot in de wijken Laakkwartier en Spoorwijk (10%), Bezuidenhout (6%), Centrum (5,7%), en Ypenburg (5%). De vertrekkers laten meestal een huurwoning achter, maar dit aandeel is afgenomen van 63% in 2015 naar 61% in 2017. Het aandeel vertrekkers met een koopwoning is daarentegen juist toegenomen.

Huishoudenssamenstelling²

Verhuizingen zijn vaak het gevolg van belangrijke gebeurtenissen in het leven zoals jongeren die uit huis gaan om op zichzelf te wonen, personen die gaan samenwonen of scheiden. Dit geldt voor 60% van de mensen die naar Den Haag verhuizen. Bij 40% heeft er geen verandering in het huishouden plaatsgevonden. Bij 51% van de mensen die vanuit Den Haag verhuizen is de huishoudenssituatie onveranderd gebleven.

Figuur 2. Verandering van huishoudensamenstelling bij een verhuizing vanuit of naar Den Haag, 2017-2019

Wanneer er wel een verandering heeft plaatsgevonden gaat het bij verhuizingen naar Den Haag vooral om thuiswonende kinderen die na verhuizing alleenstaand of samenwonend zijn. Voor een belangrijk deel zullen dit studenten zijn die zich in Den Haag vestigen om te gaan studeren. Gemiddeld vestigen zich in de periode 2017-2019 jaarlijks ruim 4.700 studenten in Den Haag, waarvan 1.900 studenten afkomstig zijn uit het buitenland en ruim 2.800 uit een andere gemeente in Nederland.

Daar tegenover staat dat er ook veel studenten uit Den Haag vertrekken, jaarlijks gaat het gemiddeld om 3.500 studenten waarvan er 2.500 vertrekken naar een andere gemeente en circa 1.000 naar het buitenland. Bij verhuizingen uit Den Haag gaat het relatief vaak om verhuisde personen waarbij een huishoudovergang van alleenstaand naar samenwonend heeft plaats gevonden (13%).

Economische betekenis verhuizingen van en naar Den Haag

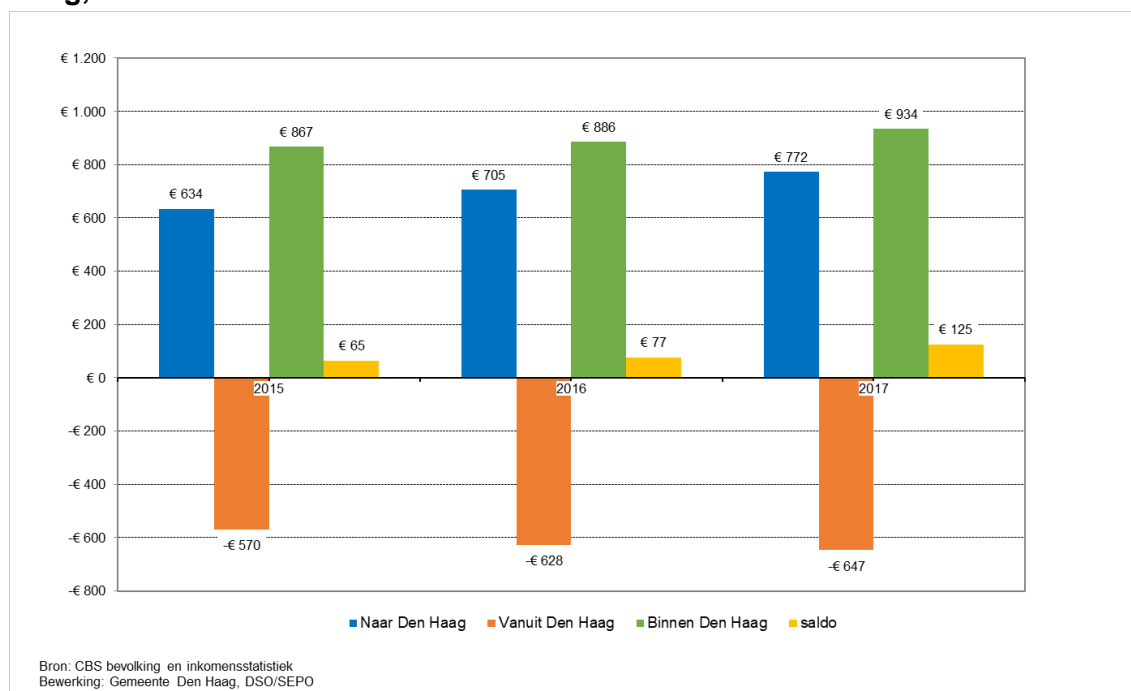
Over de gehele periode 2015-2017 heeft Den Haag een positief inkomenssaldo (het verschil tussen het inkomen van de verhuizers naar Den Haag en het inkomen van de verhuizers

² Bron: Dashboard Verhuizingen 2017-2019

vanuit Den Haag). Dit positieve inkomenssaldo loopt op van € 65 mln. in 2015 naar € 125 mln. in 2017 (figuur 3). In 2015 hebben de verhuizers naar Den Haag een gezamenlijk persoonlijk jaarinkomen van € 634 mln., dit inkomen loopt op tot € 772 mln. in 2017. Ook bij de verhuizers vanuit Den Haag loopt het persoonlijk jaarinkomen op van € 570 mln. in 2015 naar € 647 mln. in 2017.

Aan dit positieve inkomenssaldo dragen vooral jongeren tot 30 jaar positief bij met een inkomenssaldo van € 70 mln. in 2015 oplopend tot € 108 mln. in 2017. De 30+’ers hebben een negatief inkomenssaldo in 2015 en 2016 en een positief saldo van € 18 mln. in 2017.

Figuur 3. Gezamenlijk persoonlijk jaarinkomen van verhuizers vanuit, naar, binnen en saldo Den Haag, 2015-2017

Personen die binnen de stad Den Haag verhuizen hebben een gezamenlijk persoonlijk jaarinkomen oplopend van € 867 mln. in 2015 naar € 934 mln. in 2017.

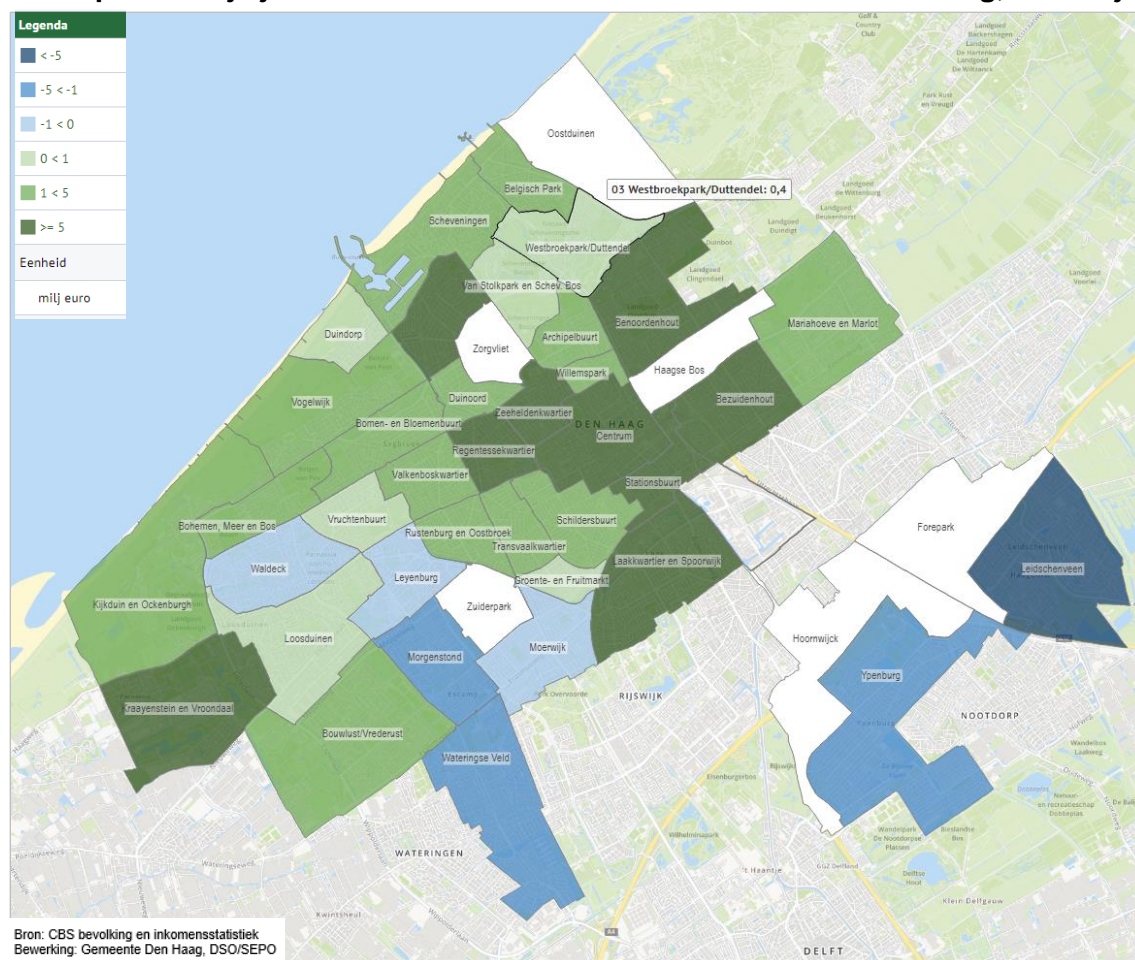
Den Haag heeft een oplopend positief inkomenssaldo met het buitenland van € 94 mln. in 2015 naar € 144 mln. in 2017. Binnen Nederland is er een positief inkomenssaldo in 2015 van € 10 mln. met de drie andere grote steden, Amsterdam, Rotterdam en Utrecht oplopend tot € 19 mln. in 2017. Met de omliggende gemeenten is er een negatief inkomenssaldo van € -54 mln. in 2015 en € -52 mln. in 2017. Er is een positief inkomenssaldo met de rest van Nederland van € 14 mln. in zowel 2015 als 2017.

Economische betekenis verhuizingen naar wijken

Zoals geconstateerd heeft Den Haag een oplopend positief inkomenssaldo van verhuizers vanuit en naar Den Haag. Op het niveau van de Haagse wijken loopt het beeld sterk uiteen (figuur 4). Sterk positieve inkomenssaldi zijn er in 2017 te vinden in het Centrum,

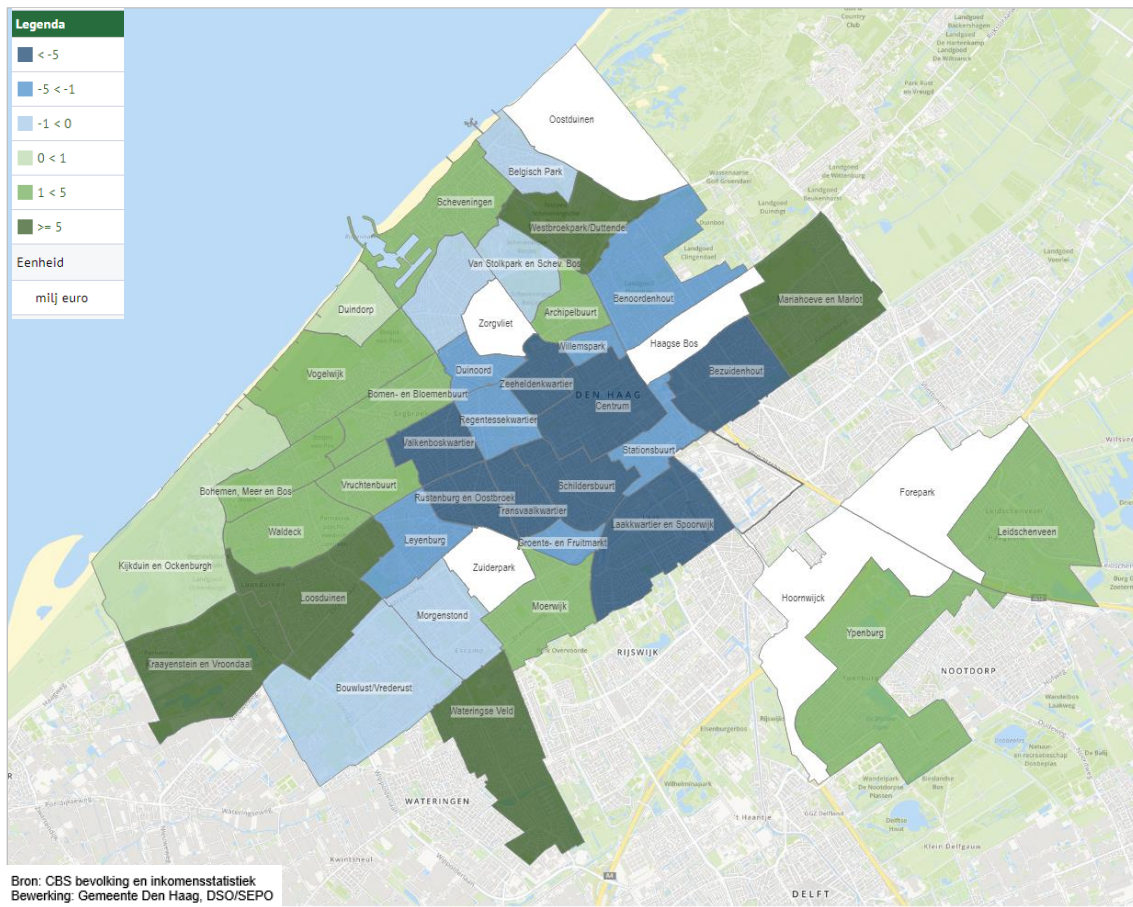
Laakkwartier en Spoorwijk, Geuzen- en Statenkwartier, Benoordenhout, Regentessekwartier, Kraayenstein en Vroondaal, Zeeheldenkwartier, Bezuidenhout en Stationsbuurt.

Figuur 4. Saldo persoonlijk jaarinkomen van verhuizers vanuit en naar Den Haag, naar wijken

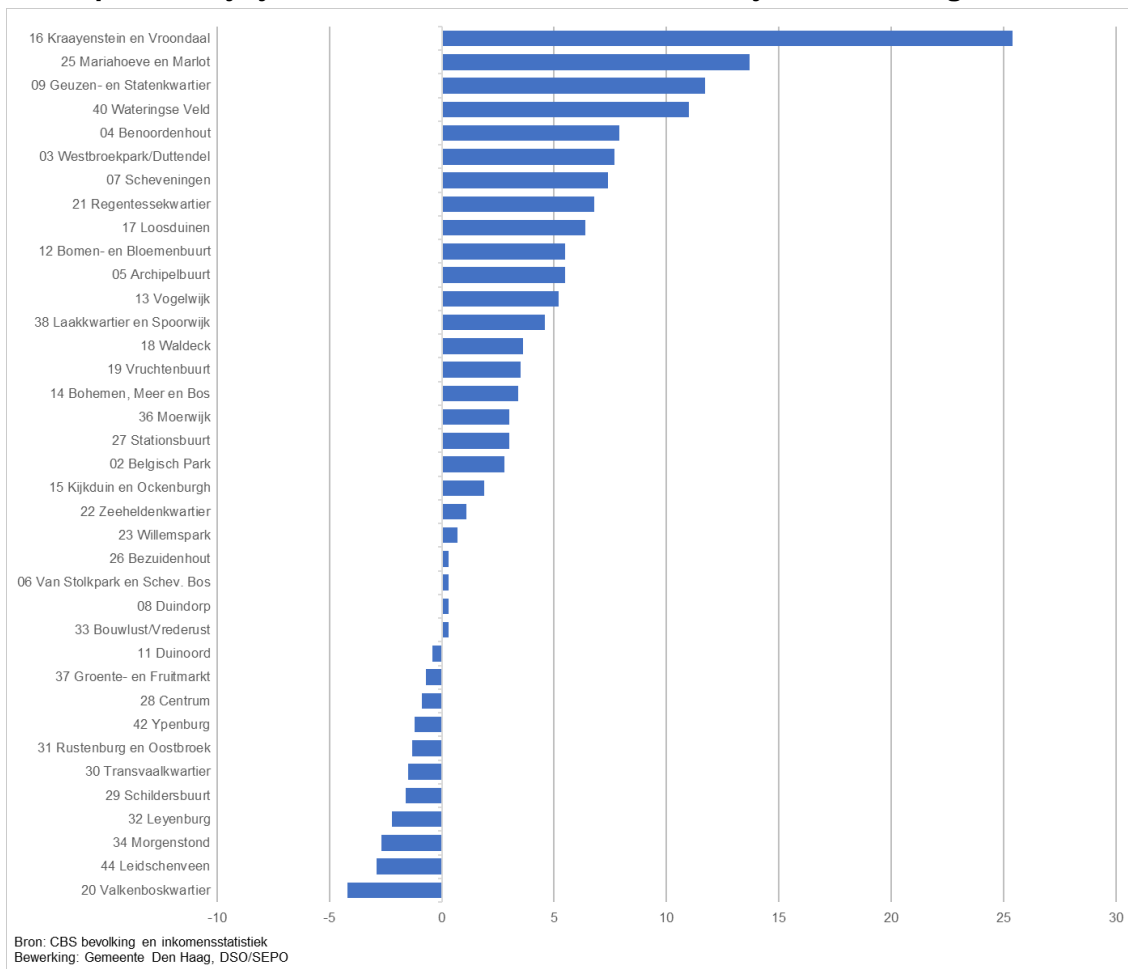
Een sterk negatief inkomenssaldo doet zich in 2017 alleen voor in Leidschenveen maar ook de wijken Wateringse Veld, Morgenstond en Ypenburg hebben een negatief inkomenssaldo. De inkomens van de verhuizingen binnen Den Haag spelen ook een rol voor het totaalbeeld van de Haagse wijken. In figuur 5 staat per wijk het inkomenssaldo voor de personen die binnen Den Haag zijn verhuisd weergegeven. Het ruimtelijk beeld van de verhuizingen binnen Den Haag is duidelijk anders dan dat van de verhuizers vanuit en naar Den Haag. De verhuizers binnen Den Haag geven in 2017 een sterk positief inkomenssaldo in de wijken Kraayenstein en Vroondaal, Wateringse Veld, Mariahoeve en Marlot, Westbroekpark/Duttendel en Loosduinen. Daartegenover staan wijken die door de verhuizingen binnen Den Haag een sterk inkomensverlies leiden. Dit zijn Centrum, Laakkwartier en Spoorwijk, Valkenboskwartier, Transvaalkwartier, Zeeheldenkwartier, Schildersbuurt, Bezuidenhout en Rustenburg en Oostbroek.

Figuur 5. Saldo persoonlijk jaarinkomen verhuizingen binnen Den Haag, 2017

Uiteindelijk gaat het per wijk om het totale inkomenssaldo, het bedrag ‘onder de streep’, van zowel de binnenstedelijke verhuizers als de vestigers in en vertrekkers uit Den Haag. Figuur 6 laat de totale inkomenssaldi zien in 2017 per wijk in rangorde van meest positief tot meest negatief. Te zien is dat de meeste wijken een positief saldo hebben en vooral Kraayenstein en Vroondaal springt eruit met een flink positief saldo. De negatieve saldi zijn minder groot dan de positieve saldi. De vijf wijken met het meest positieve saldo: Kraayenstein en Vroondaal, Mariahoeve en Marlot, Geuzen- en Statenkwartier, Wateringse Veld en Benoordenhout. Vijf wijken met de meest negatieve saldi: Valkenboskwartier, Leidschenveen, Morgenstond, Leyenburg en Schildersbuurt.

Figuur 6. Saldo persoonlijk jaarinkomen alle verhuizers naar wijken, Den Haag 2017

Inkomensverdeling

Voor Den Haag geldt dat het saldo van verhuizers naar en vanuit Den Haag in 2017 voor meer dan de helft voor rekening komt van middeninkomens (55%), voor 36% van lage inkomens en voor 9% van hoge inkomens. Binnen Den Haag vallen hierbij een aantal wijken op. In Laakkwartier en Spoorwijk vestigen zich veel personen met een laag en middeninkomen. In Waringse Veld, Leidschenveen en Ypenburg vertrekken meer personen dan zich er vestigen, waarbij er per saldo in Ypenburg veel personen met een middeninkomen vertrekken. In Benoordenhout vestigen zich per saldo vooral veel personen met hogere inkomens.

CID

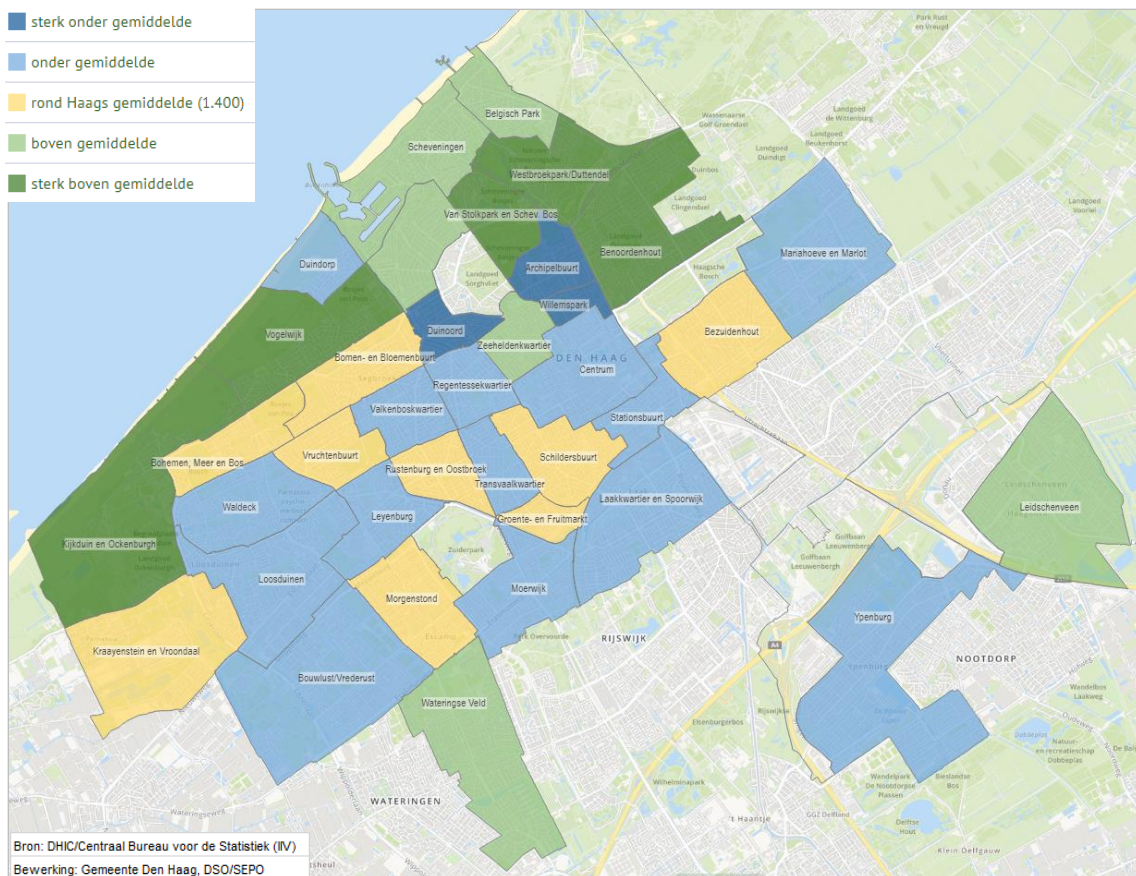
In 2017 zijn er naar, vanuit en binnen het CID bijna 8.000 personen verhuisd. Het CID heeft in 2017 een positief inkomenssaldo van 23 mln. Dit komt voornamelijk door de instroom van personen met een laag inkomen en middeninkomen.

ZuidWest

In 2017 zijn er naar en van ZuidWest ruim 4.500 personen verhuisd. ZuidWest heeft in 2017 een licht negatief inkomenssaldo van -0,8 mln. Dit komt voornamelijk door de instroom van personen met een laag inkomen en het vertrek van personen met een hoog inkomen.

Besteedbaar particulier huishoudinkomen³

Figuur 7. Ontwikkeling gemiddeld besteedbaar particulier huishoudensinkomen 2016 – 2017

In figuur 7 is te zien hoe het gemiddeld besteedbaar particulier huishoudinkomen tussen 2016 en 2017 is gegroeid, in Den Haag is dat gemiddeld met 1.400 euro toegenomen. In bijna alle Haagse wijken neemt het gemiddeld besteedbaar huishoudinkomen toe, behalve in Willemspark en Duinoord. In wijken zoals Benoordenhout, Westbroekpark/Duttendel, Van Stolkpark en Scheveningse bos, Vogelwijk en Kijkduin en Ockenburgh neemt het gemiddeld huishoudinkomen bovengemiddeld sterk toe. De wijken Ypenburg, Valkenboskwartier, Stationsbuurt, Centrum, Duindorp, Waldeck, Mariahoeve en Marlot, Leyenburg, Loosduinen, Regentessekwartier, Bouwlust/Vrederust, Moerwijk, Laakkwartier en Spoorwijk en Transvaalkwartier stijgen minder dan gemiddeld qua huishoudinkomen.

Er is geen eenduidige relatie tussen de inkomenseffecten door verhuizingen en het al dan niet stijgen van het gemiddeld besteedbaar huishoudinkomen. De inkomensdynamiek van de niet-verhuisde inwoners speelt ook een belangrijke rol voor de hele inkomensontwikkeling in de wijk, naast die van de inkomens van de verhuizers.

³ Bron: Den Haag in Cijfers, Centraal Bureau voor de Statistiek (IV)

Meer informatie in Den Haag in Cijfers

Alle uitkomsten van verhuizingen naar inkomen in 2015-2017 zijn te vinden in Den Haag in Cijfers. Den Haag in Cijfers is te raadplegen via www.denhaag.incijfers.nl.

De volgende presentaties zijn op te vragen via onderstaande link:

Figuur 4: [Saldo persoonlijk jaarinkomen van verhuizers vanuit en naar Den Haag, naar wijken, 2015 en 2017](#)

Figuur 5: [Saldo persoonlijk jaarinkomen verhuizingen binnen Den Haag, naar wijken, 2015 en 2017](#)

Figuur 7: [Ontwikkeling gemiddeld besteedbaar particulier huishoudensinkomen 2016 – 2017](#)

De gegevens afkomstig van het dashboard verhuizingen zijn te vinden op: [Dashboard Verhuizingen 2017-2019](#)

Meer informatie, feiten en cijfers, en rapportages over Den Haag zijn te vinden op Den Haag in Cijfers. Cijfers op buurt- wijk- en stadsdeelniveau zijn ook in verschillende presentatievormen (tabellen, grafieken, kaarten) te raadplegen op internet op Den Haag in Cijfers, dé bron voor statistische informatie over de gemeente Den Haag.

Den Haag in Cijfers is te raadplegen via www.denhaag.incijfers.nl.

Definities

Verhuizing

Verandering van woonadres op basis van adreswijzigingen in de Basisregistratie Personen (BRP). Het gaat hierbij om personen van 18 jaar en ouder met een inkomen.

Personen die zijn overleden zijn niet meegenomen in dit onderzoek.

Vestiging of vestigers

Personen van 18+ die in Den Haag zijn komen wonen.

Vertrek of vertrekkers

Personen van 18+ die uit Den Haag zijn vertrokken.

Binnenverhuizing of binnenverhuizers

Personen van 18+ die binnen Den Haag of binnen een wijk zijn verhuisd.

Persoonlijk Inkomen

Het bruto inkomen van een persoon. Het gaat om inkomen afkomstig uit arbeid, eigen onderneming, een uitkering inkomensverzekeringen, uitkering sociale verzekeringen (met uitzondering van kinderbijslag en kindgebonden budget). De premies voor inkomensverzekeringen zijn in mindering gebracht.

Besteedbaar particulier huishoudens inkomen

Het bruto-inkomen verminderd met betaalde inkomensoverdrachten, premies inkomensverzekeringen, premies ziektekostenverzekeringen en belastingen op inkomen en

vermogen. Het gaat hierbij om één of meer personen die alleen of samen in een woonruimte gehuisvest zijn en zelf in hun dagelijkse levensbehoeften voorzien.

Inkomensgrenzen persoonlijk inkomen

	2015	2016	2017
Laag	< 18.500	< 18.900	< 19.400
Midden	18.500-44.200	18.900-45.100	19.400-45.900
Hoog	>= 44.200	>=45.100	>=45.900

COLOFON

Uitgave

Gemeente Den Haag
DSO / SEPO - Onderzoek
november 2021

Inlichtingen

DSO / SEPO – Onderzoek
Richard Vermeulen (070 – 3534039 / richard.vermeulen@denhaag.nl)
Marlies Diepeveen (070 - 3535386 / marlies.diepeveen@denhaag.nl)

De dienst Stedelijke Ontwikkeling aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid inzake het gebruik en toepassing van de gepresenteerde gegevens. Afwijkingen in absolute aantallen en % kunnen veroorzaakt worden door afrondingen. Bij gebruik van cijfers is bronvermelding verplicht.